SCHOLENCLUSTER KAMERIK

Stedebouwkundige randvoorwaarden & beeldkwaliteitsplan

Juni 2017

Woerden, hoofdstad van het Groene Hart

Inhoud

Inleiding 5

1 Toelichting 6

2 Gebouw 8

programmatisch 8

ruimtelijk 10

detaillering en materialisatie 14

3 Buitenruimte 16

Inleiding

Bij het opstellen van dit document is gekozen voor het samenvoegen van de stedebouwkundige randvoorwaarden, het beeldkwaliteitsplan en de randvoorwaarden op het gebied van duurzame buitenruimte. De reden is dat deze 3 onderdelen een nauwe onderlinge relatie hebben en een directe link hebben met het thema ruimtelijke kwaliteit. Ook geeft deze insteek meer inzicht in het grotere geheel en laat het zien hoe de verschillende aspecten zich tot elkaar verhouden. Het uiteindelijke resultaat is een scholencluster, dat in samenhang ontworpen is en een meerwaarde biedt voor zowel de directe omgeving als Kamerik als geheel, voor nu en voor in de toekomst.
De gewenste kwaliteit van het gebouw en haar omgeving is vast gelegd in tekst, maar ook in beelden. Deze referenties geven een indruk van waar we naar op zoek zijn - beelden zeggen immers meer dan woorden - maar moeten vooral niet te letterlijk worden gezien. Het gaat meer om het type oplossing aan te geven of om het genoemde aspect te verduidelijken.

1 Toelichting

Op de locatie ten westen van de Schulenburgh komt een nieuw schoolgebouw, waarin de basisscholen De Wijde Blik en de Eben-Haëzer onderdak zullen vinden. Er ontstaat zo een voorzieningenstrook, waarin belangrijke dorpsvoorzieningen als sportvelden, school, dorpshuis, bibliotheek, kinderdagopvang, zalencentrum en sporthal in Kamerik een plek krijgen. Door zowel ruimtelijk als programmatisch de verschillende functies goed af te stemmen ontstaat er synergie: samen zijn de functies meer dan de delen afzonderlijk. Onderdeel van de opgave is het benutten van deze synergie. Op de vrijkomende locatie van de Hemrik is veel openbaar groen aanwezig. Door dit deels terug te laten komen op de schoollocatie ontstaat een groen speelterrein dat ook buiten schooltijd een functie heeft voor de buurt. In Kamerik noord is relatief weinig gebruiksgroen aanwezig, dus dit is een welkome aanvulling op de omgeving.

Een van de belangrijkste kwaliteiten van Kamerik is de bijzondere omgeving: de kenmerkende “cope-verkaveling” met grote cultuurhistorische waarde. In het dorp is deze kwaliteit op veel plekken beleefbaar, doordat het slotenpatroon in het dorp doorloopt. Op de locatie is dit ook het geval. Door de waterpartij te verlengen richting Schulenburgh en de ruimte tussen de gebouwen en het water netjes in te richten ontstaat als het ware een “voortuin”, waar de programma-onderdelen zich presenteren aan het dorp. Een belangrijke functie als een school hoort een helder adres hebben aan de openbare weg (dit was ook een van de aanbevelingen uit de evaluatie scholenbouw Woerden). Omdat het gebouw van de Schulenburgh dicht op de weg staat, is het ruimtelijk niet wenselijk om de school al te ver richting het noorden te plaatsen. Ook heeft het de voorkeur het gebouw op zekere afstand te plaatsen van de Schulenburgh, zodat het duidelijk ruimtelijk hiervan los komt te staan. Het zoekgebied is bewust ruim gelaten om andere posities niet direct uit te sluiten. Door een krachtige, op zichzelf staande vormentaal te gebruiken die duidelijk contrasteert krijgt de school een herkenbaar gezicht.

Kamerik is ontstaan als een boerengemeenschap. Met name de 2e slag verkaveling (boerderijlint ca 500m vanaf de weg) is uniek. Door gebruik te maken van de stedebouwkundige typologie van het boerenerf ontstaat een herkenbare hoofdopzet die aansluit bij de identiteit van het dorp. De school legt zo een link tussen het dorp en de omgeving. De typologie van het erf slaat zowel op het gebouw, wat betreft massa-opbouw en schaal, als op de buitenruimte, een inrichting als boerenerf. Het gaat hier vooral om de typologie en nadrukkelijk niet om een letterlijke vertaling.

De locatie is ruimtelijk grofweg verdeeld in 2 delen: een gedeelte voor de auto en fiets en een deel voor voetgangers. Dit vanwege verkeersveiligheid. Langs de Schulenburgh is een “zoen en zoef zone” gepland, waar ouders hun kinderen kunnen afzetten. Deze is ingericht als een fietsstraat, waar de auto te gast is. Achter de

Schulenburgh wordt gebruik gemaakt van de bestaande parkeervoorziening. Tussen het schoolplein en de parkeerplaatsen ligt een zone met fietsparkeren.

Speelplaatsen hebben meestal een vrij steen-achtig inrichting. Door de speelplaats en het groen te combineren tot een speel-erf winnen beiden aan kwaliteit. De speelplaats krijgt zo veel meer park-achtig uitstraling en het groen krijgt meer ruimte en gebruikskwaliteit. Een slimme manier van dubbel grondgebruik, waarbij de speelplaats buiten schooltijd ook voor de buurt een aangename plek is om te verblijven.

stedebouwkundige randvoorwaarden

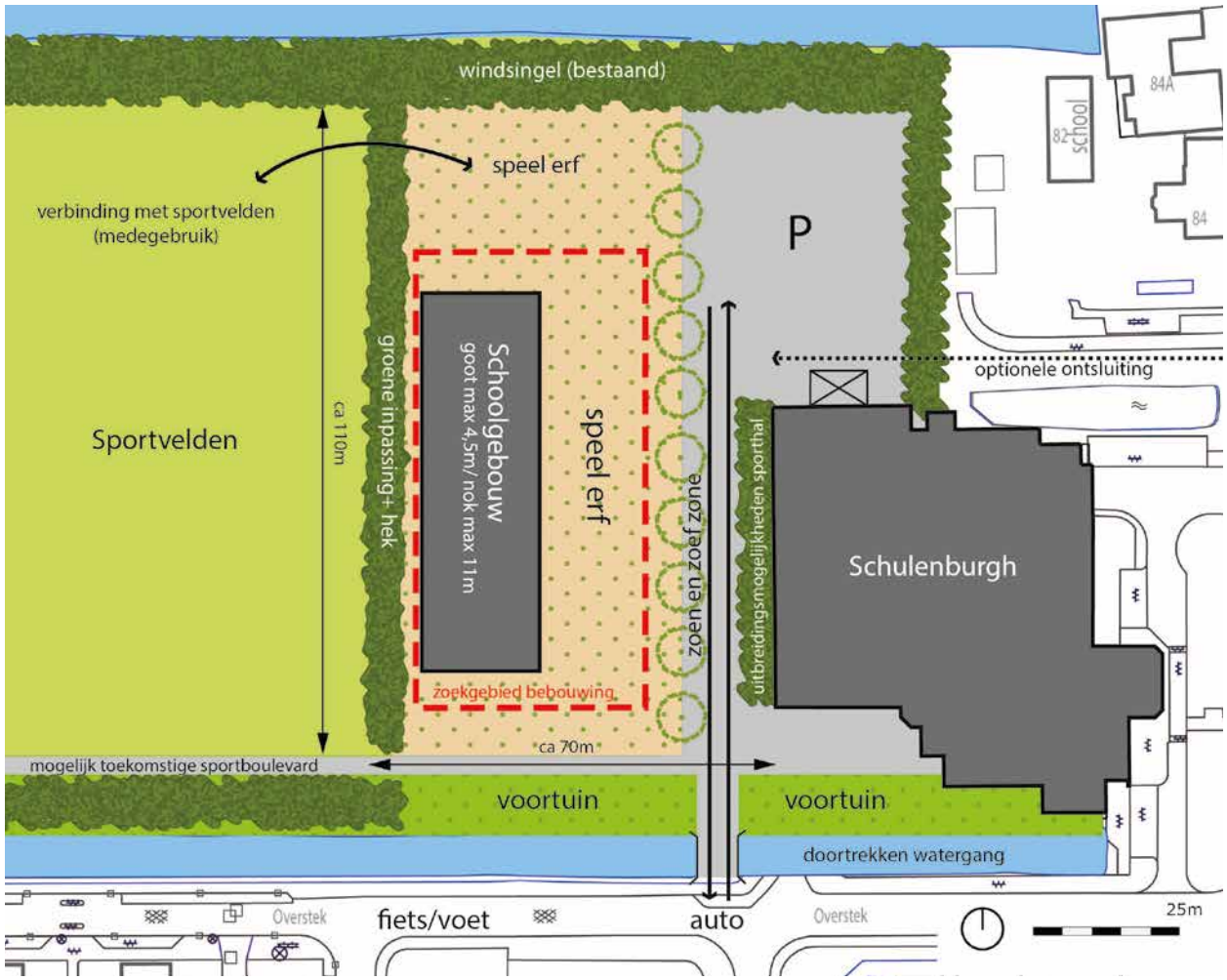

2 Gebouw

Programmatisch

Het plan biedt globaal ruimte aan het volgende programma (zie PVE voor de precieze aantallen):

Scholen (incl. BSO):
- Wijde Blik: 1120 m2
- Eben-Haëzer: 834 m2

Totaal 1954 m2

Buitenruimtes:
- fietsenstalling ca 300 pp
- speelplaats scholen ca 1200 m2 (1x bovenbouw 600m2, 2x onderbouw 300m2)

Verkeersruimte en groen:
Het parkeren is opgelost aan de oostkant. De bestaande parkeervoorzieningen van de Schulenburgh en de sportvoorzienigen worden hiervoor gebruikt.

2 Gebouw

Ruimtelijk

ALGEMEEN

- Eenvoudige hoofdvorm en karakteristieke kap, zonder al teveel op- en aanbouwen.
- Massa-opbouw en schaal zoals bij een boeren-erf (geen letterlijke architectonische vertaling van een schuur of boerderij!)
- Een combinatie van volumes is eventueel mogelijk
- Gebouw en omgeving zijn onderdeel van 1 integraal ontwerp
- Het gebouw sluit aan bij het groene karakter van de omgeving
- Dorpse of landelijke uitstraling
- Extra aandacht voor het ontwerp van de kopgevel
- Beide scholen zijn goed zichtbaar vanaf de openbare weg, bijvoorbeeld door een accent, geleding of dubbele kopgevel, en zijn gelijkwaardig in zeggingskracht
- Duidelijk gemarkeerde entrees
- Integraal ontwerp voor alle aspecten (zonnepanelen, bijgebouwen, fietsen stalling, hekken etc.)
- Afvalopslag en andere storende elementen goed afgeschermd of meeontworpen

BOUWHOOGTE EN KAPVORM

- Maximaal 1,5 laag met kap, met een maximale nokhoogte van 11m
- Dakhelling tussen de 20 en 60 graden
- De kapvorm betreft een zadeldak
- Daken zijn bij voorkeur voorzien van een groendak (indien mogelijk ivm zonnepanelen)

ORIËNTATIE

- Het gebouw is georiënteerd op het Overstek, met de nokrichting loodrecht op de weg
- Verbijzondering van de kopgevel aan de straatzijde
- Entrees zijn vrij te plaatsen

Landelijke/dorpse uitstraling (links: DP6 - Klaverkamp, Bemmel, rechts: Elffers van der Veen Architecten - KDV, Helmond)

stedebouwkundige randvoorwaarden

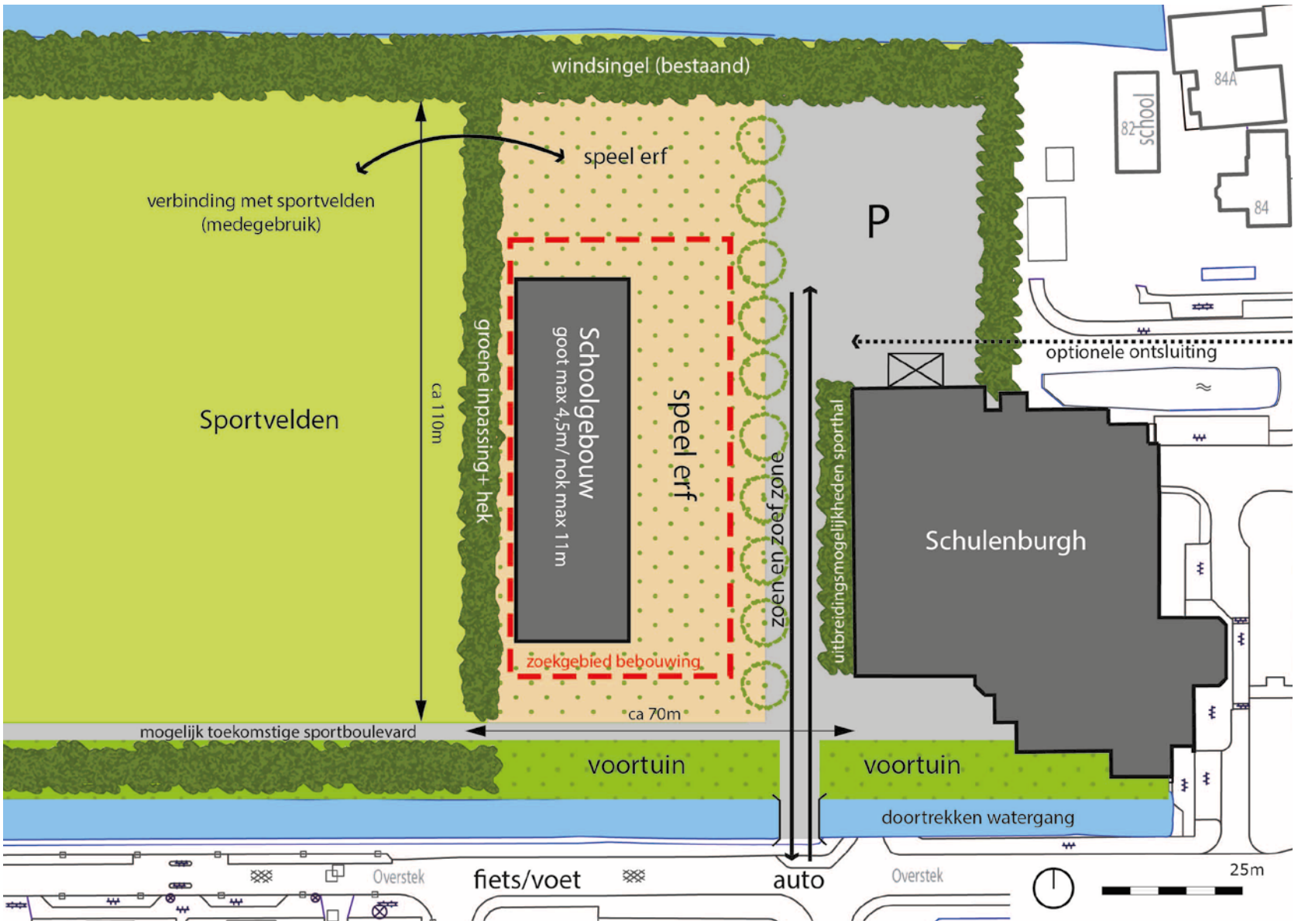

ENTREES

Duidelijk gemarkeerde entrees, zodat de scholen goed zichtbaar zijn.

Montessorischool Waalsdorp - De Zwarte Hond

markeren entrees

GROENDAK

De daken zijn voorzien van een groendak of daktuin (indien mogelijk ivm zonnepanelen). Extra aandacht in materialisering en detaillering.

Dierenasiel Harmelen - Helder architecten

Mariëndaal Arnhem - Jan van IJzendoorn

2 Gebouw

Detaillering en materialisering

ALGEMEEN

Een zorgvuldige materialisering en detaillering bepaalt voor een groot deel de uiteindelijke beeldkwaliteit. Extra aandacht gaat uit naar de kopgevel aan de zuidzijde.

- Ingetogen materialisering, detaillering en kleurgebruik. Eigentijdse (niet modieuze) uitstraling
- De toegepaste materialen worden mooier naarmate ze ouder worden
- Geen toepassingen van kunststoffen, kalkzandsteen, betonsteen/plaat, hout wolcement plaat als gevelmateriaal
- Geen boeiboorden
- Zonnepanelen maken integraal onderdeel uit van het ontwerp
- Ontluchting, doorvoeren, rookgasafvoeren, lichtkoepels, HWA etc. zijn zorgvuldig ingepast in het ontwerp
- Hekken, railingen en trappen e.d. zijn gepoedercoat in een terughoudende kleur. Niet gegalvaniseerd, tenzij dit noodzakelijk is vanwege intensief gebruik (fietsenstalling) of dit niet zichtbaar is (bijv. hekken in een haag)

3 Buitenruimte

ALGEMEEN

De buitenruimte rond de school is vormgegeven als een “speel-erf”. Elementen uit het boerenerf kunnen als inspiratie dienen, zoals de boomgaard, siertuin, moestuin, etc. Het is een plek van spelen, ontmoeten, ontdekken en verblijven. Onder schooltijd dient het als speelplaats, maar ook daar buiten is het erf toegankelijk. Door extra groen toe te voegen (deels compensatie van het openbaar groen van de Hemriklocatie) krijgt de plek een aangename verblijfskwaliteit. De beplanting is zoveel mogelijk streekeigen. Grote stukken aaneengesloten verharding worden zoveel mogelijk voorkomen. Het gebied komt niet over als een harde, stenige ruimte, maar is ingericht als een netwerk van plekken binnen een groene omgeving.

DUURZAAMHEID

Woerden heeft de ambitie om in 2030 energie- en klimaatneutraal te zijn. Naast de duurzaamheidsambitie voor de gebouwen speelt dit onderwerp ook in de buitenruimte een rol. De focus ligt hierbij met name op aspecten die actueel zijn voor de locatie, zoals bodemdaling, waterbeheer en sociale aspecten. Ook het stimuleren van fiets door het maken goede fietsvoorzieningen draagt bij aan de duurzaamheidsdoelstelling. Het doel is uiteindelijk dat de hele ontwikkeling toekomstbestendig is, zo min mogelijk CO2 uitstoot of afval oplevert en goed is voor zowel de mens, de planeet als financiele aspecten/waarde (tripple P benadering: people, planet, profit).

bodemdaling
In en rond Kamerik speelt de bodemdalingsproblematiek. Door het inklinken van het veenpakket in de ondergrond treden zettingsverschillen op. Om schade en onderhoud zo veel mogelijk te beperken (besparing CO2) wordt in de openbare ruimte deels gefundeerd met EPS, zodat er geen zettingsverschillen optreden tussen het gebouw en de directe omgeving. Een deel van het groen blijft wel onderhevig aan bodemdaling. Door de verschillen in zetting goed te ontwerpen ontstaat juist een meerwaarde. De problematiek wordt inzichtelijk gemaakt en kan zo ook een educatieve functie vervullen. Zo kan bijvoorbeeld in de loop der tijd een gedicht zichtbaar worden, doordat een deel van de bodem zakt en een ander deel niet. Voor het ontwerp van de buitenruimte is het dus van belang dat een ontwerper met specifieke technische kennis op dit vlak wordt ingeschakeld.

duurzaam waterbeheer
Naast de bodemdalingsproblematiek speelt ook het aspect van duurzaamwaterbe-

heer. Door klimaatverandering zal in de toekomst het aantal piekbuien toenemen. Dit vraagt om een goed ontwerp van de openbare ruimte waarbij wateroverlast tot een minimum beperkt blijft. Verder ligt ook hier een kans om de waterproblematiek zichtbaar te maken in de buitenruimte en als educatief element te gebruiken.

stimuleren fietsgebruik
Door extra ruimte te schenken aan fietsers en voetgangers en voldoende fietsenstallingen te realiseren, wordt het gebruik van de fiets gestimuleerd.

sociale controle
Vanwege de beperkte sociale controle op de locatie is het wenselijk om in het ontwerp van zowel het gebouw als de buitenruimte aandacht te besteden aan dit aspect, zodat het gebied ook na schooltijd sociaal veilig aandoet. Bijvoorbeeld door goed na te denken over zicht en verlichting.

circulaire economie
De openbare ruimte wordt, waar mogelijk, ingericht volgens het principe van de circulaire economie (bijvoorbeeld Cradle 2 Cradle).

OVERIGE ASPECTEN

- Groene inpassing in de omgeving. Representatieve voortuin tussen School/ Schulenbrugh en het Overstek
- Het speelerf is openbaar toegankelijk
- De speelplaatsen zijn verbonden met het naastgelegen sportveld. Dit om medegebruik mogelijk te maken
- Aan de westkant van de sporthal is een zone van 5m gereserveerd voor mogelijk toekomstige uitbreiding van de sporthal (kan groen ingevuld worden)
- Fietsenstallingen maken integraal onderdeel uit van het ontwerp
- Rekening houden met beschutting tegen weer en wind (Kamerik is omgeven door een open landschap)
- Rekening houden met de verlichting (hinder) van de voetbalvelden
- Toegepaste materialen zijn geschikt voor intensief gebruik.
- De inrichting van de openbare ruimte is hoogwaardig, in samenhang ontworpen
- Eenheid in kleur voor het straatmeubilair (bankjes, lantaarnpalen, prullen bakken, bruggen enz.).
- Bij gebruik van halfverharding geen los materiaal i.v.m. vandalisme. Ook mag het niet afgeven.

HEKKEN

Geen hekken in het zicht. Wel is het mogelijk een hek tussen 2 hagen te zetten, zodat deze niet zichtbaar is als zodanig.

hek in de haag

hek in de haag - speelplaats Waterrijk

FIETSENSTALLING

De fietsenstallingen maken onderdeel uit van het ontwerp. Extra aandacht voor fietsenstallingen die direct in het zicht staan. Bij het toepassen van afgesloten fietsenstalling deze zoveel mogelijk integreren in het ontwerp.

fietsenstalling onderdeel van het ontwerp

fietsenstalling onderdeel van het ontwerp

PARKEREN

Parkeerplaatsen achter de Schulenburgh zijn afgeschermd met hagen (zogenaamde “parkeerkoffers”). Waar mogelijk worden grasbeton-tegels oid toegepast. Dit ook ivm de waterproblematiek.

parkeerkoffers

parkeerkoffers

INPASSING SPORTHAL

De naastgelegen sporthal/Schulenburgh is groen inpast. Extra aandacht voor de GSM mast achter de sporthal. Zichtbaarheid vanaf de school zoveel mogelijk beperken (let op het voorkomen van storende zichtassen vanuit de speelplaats en vanuit het gebouw).

GSM mast achter sporthal

Sporthal van de Schulenburgh